

© PATRICK DIELEMAN

EIWIT TELEN AAN DE SOMME

Vorig jaar heeft Pierre Michels 25 ha luzerne gezaaid op een deel van de grasvelden van luchthaven Albert van Bray-sur-Somme. De aanleiding was dat hij minder vlot afzet vond voor het grashooi van de terreinen die hij daar onderhoudt. Luzerne is zeer eiwitrijk en ideaal voor het rantsoen van bijvoorbeeld melkvee. – *Patrick Dieleman*

© PATRICK DIELEMAN

LA FERME DE BRONFAY

Leeftijd: Pierre Michels (56, rechts op de foto), Veronique Vercammen (52), Xavier (30, links) en Didier (28) Michels
Gemeente: Bray-sur-Somme (Picardië, Frankrijk)
Specialisatie: akkerbouw (suikerbieten, tarwe, aardappelen), vlees- en legkippen, handel in stro en luzerne

Pierre startte vorig jaar met de teelt van luzerne.

De lezers van *Boer&Tuinder* kennen Pierre als de dagboekschrijver. Met veel humor en zin voor realiteit beschrijft hij het reilen en zeilen op zijn bedrijf in het Franse Bray-sur-Somme. Eind vorig jaar schreef Pierre dat hij gestart was met de teelt van luzerne. We wilden wel eens zien hoe hij dat in de praktijk aanpakt.

Zorgvuldig starten

Op gronden die voor het eerst worden ingezaaid met luzerne kan je de zaden best enten met *Rhizobium meliloti*. Deze bacterie zorgt ervoor dat stikstof uit de lucht kan worden vastgelegd in de wortelknobbeltjes van het gewas. Pierre mengde het poeder van de entstof met het zaad in de zaaimachine. Er werd niet geploegd. Het gras werd vooraf doodgespoten met 4 l/ha glyfosaat. Nadien volgden 2 bewerkingen met de rotores, waarna 35 kg/ha luzernezaad gezaaid werd in combinatie met de rotorkoep. Stikstof heeft luzerne niet nodig, want die brengt het zelf in de grond via de wortelknobbeltjes. Bij de start is een potasbemesting van 300 eenheden/ha nuttig. In Belgische omstandigheden wordt uiteraard snel gedacht

aan mengmest. Proeven in Nederland bevestigen dat een jaarlijkse gift van 50 m³ rundveemengmest volstaat voor de behoeften aan kali en fosfaat. Bij de start van de teelt is een stikstofbemesting minder aangewezen, omdat die stikstofminnende onkruiden bevoordeelt. Pierre vertelt dat men elk jaar, voordat de luzerne opnieuw uitschiet, de onkruiden kan bestrijden met een totaalherbicide. De luzerne ontwikkelt immers trager dan de onkruiden. Fytoweb geeft aan dat enkele herbiciden erkend zijn. Eens volgroeid onderdrukt de luzerne zelf het onkruid. Door de trage beginontwikkeling kan je de breedbladige onkruiden ook gemakkelijk bestrijden door ze te maaien. Daarbij moet je opletten dat je het gewas zelf niet raakt. In de eerste snede zitten doorgaans nog wat onkruiden, maar de tweede snede is zuiver luzerne. Pierre paste ook een behandeling toe met een insecticide tegen de bladrandkever, maar in België is daarvoor geen middel erkend. Luzerne verkiest geen te zure bodem. Om diep te kunnen wortelen moeten storende lagen vooraf gebroken worden. Luzerne kan je een vijftal jaar aanhouden. Het is een autotoxisch gewas dat stoffen afscheidt die kieming en ontwikkeling van luzerneplanten remt. Doordat het gewas heel diep wortelt, blijft er nadien een ideale grondstructuur over en er is ook een grote nalevering van stikstof.

Maaïen en drogen

Op de luchthaven moet Pierre eerst toestemming vragen aan de verantwoordelijke of we het terrein mogen betreden. Het veiligheidsprotocol schrijft voor dat we fluohesjes moeten dragen. Daarom heeft de familie Michels dergelijke hesjes liggen op elke tractor. Brandweerman Frank vergezelt ons, en brengt ons vlak bij Pierre's zoon Xavier. Die is de luzerne aan het keren, die 2 dagen voordien werd gemaaid. Hij gebruikt een hooikeerder van 16 m breed (zie foto p. 16). Deze luzerne werd vorig jaar in maart gezaaid. Pierre verwacht dat hij de luzerne die hij dit jaar zaait voor het eerst zal kunnen maaien vlak voor de graanoogst. Normaal kan er na ongeveer een maand opnieuw worden gemaaid. "Hoe warmer het is, hoe sneller de luzerne groeit. Nat weer remt de groei af. Je kan zeker 3 keer per jaar maaien. Indien we ze zouden inkuilen zouden we nog een vierde keer kunnen maaien. Zelf maaien we dan niet meer, omdat we het maaisel niet meer droog krijgen." Pierre heeft geen runderen, dus ook geen sleufsilo's. Bovendien heeft hij geen afnemers voor dat product. Sommigen verkopen hun luzerne aan een indus-

triële droger, maar Pierre begint daar niet aan. "Dan ben je geen baas meer over je product."

Maaïen moet gebeuren met een maai-kneuzer op een hoogte van 7 tot 10 cm. Zo worden de jonge scheuten gespaard en het garandeert een vlotte hergroei. Pierre rekent ook op een nieuwe machine, de AgLand Macerator 6610. Die breekt de stengels en vooral ook de knopen. Op Youtube vind je een filmpje dat de werking uitlegt. De gemaaide luzerne moet tussen 2 rollen door die de stengels pletten. Daardoor kan het sap dat in de holle stengels zit nadien sneller opdrogen. "De rollen wrijven ook de glans van de sten-

.....

Luzerne is een vrij compleet
ruwvoeder voor rundvee.

.....

De jonge luzerne, twee maanden na het zaaien in maart. Normaal kan hiervan vlak voor de graanoogst een eerste snede gehaald worden.

gel, waardoor die sneller kan drogen en we een dag vroeger kunnen persen. Dat is ook smakelijker voor de dieren. Deze machine is de top in Canada, de VS en Australië. Ik hoop hiermee een definitieve doorbraak te realiseren voor de productie van luzerne op mijn bedrijf, zonder dat die een (te dure) drogerij nodig heeft." Kort na ons bezoek begon het opnieuw te regenen, waardoor de geplande demonstratie enkele weken later doorging. "Eerst merkte ik niet veel verschil", vertelt Pierre nadien. "Maar toen ik de verkoper belde, antwoordde hij dat ik de gemacereerde luzerne in mijn hand goed moest samendrukken en dan wegwerpen. Nadien

moest ik mijn handen dichtknijpen. Zoals hij vertelde kon ik nadien mijn hand moeilijker openen omdat het plakte. Met gewone luzerne gebeurt dat niet." Gras heeft minder knopen, maar Pierre verwacht dat het macereren ook daarbij positief zal werken.

Bij goed weer behoudt de luzerne haar groene kleur en verliest ze haar blaadjes niet. "Daardoor blijven er meer vitaminen en eiwitten in het gewas. Voor een optimale smaak maaien we in de namiddag. Dan maakt de plant suikers aan, waardoor de luzerne zoeter zal smaken. 's Morgens is het gewas nat. Dat vertraagt sowieso het drogen, maar houdt ook risico's op schimmelen in." Pierre brengt een greep drogende luzerne naar de neus en merkt op hoe goed die wel ruikt.

Persen

Pierre heeft een nieuwe pers, die de luzerne in stukken van 1 tot 2 cm, 4 of 7 cm kan snijden. Omdat hij veel luzerne verkoopt aan Nederlandse melkveehouders, snijdt hij de stengels in stukjes van een viertal cm. Luzerne van die lengte kan vlot bijgemengd worden in de voermengwagens en ook gekauwd worden door het vee.

Terug op het bedrijf gaan we de pakken luzerne bekijken die Pierre binnenhaalde bij een eerdere maaibeurt. De vele regen van enkele weken voordien belemmerde het vlotte drogen. Omdat de luzerne te vochtig bleef, heeft Pierre ze tijdens het persen behandeld met een product op basis van propionzuur, azijnzuur en sorbinezuur dat broei en schimmelvorming voorkomt. Daartoe heeft hij vernevelingsdoppen geïnstalleerd vooraan op de pers. Het materiaal ruikt fris, en Pierre verwacht het dan ook vlot te kunnen verkopen. Ondertussen heeft hij al 15 ha bijgezaaid en hij wil naar 60 ha gaan. "Luzerne is een vrij compleet ruwvoeder voor rundvee", besluit Pierre. "De dieren kunnen er veel van opnemen. Het heeft een hoge structuurwaarde en een goede verteerbaarheid van de organische stof. Het gebruik van luzerne is wel ingeburgerd bij Franse en Nederlandse boeren, maar niet bij de Belgen. Ik hoop dat mijn verhaal daar wat verandering in brengt." ■